

Sygn. akt III AUa 224/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 września 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Barbara Białecka
Sędziowie:	SSA Jolanta Hawryszko (spr.) Urszula Iwanowska
Protokolant:	St. sekr. sąd. Elżbieta Kamińska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 5 września 2019 r. w S.

sprawy R. S.

przeciwko Wojskowe Biuro Emerytalne w S.

o potrącenie

na skutek apelacji ubezpieczonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 27 marca 2019 r., sygn. akt VI U 2209/18

1. zmienia zaskarżony wyrok i poprzedzające go dwie decyzje:

- z dnia 19 września 2018 roku w ten sposób, że nie uchyla dwóch decyzji z dnia 8 sierpnia 2017 roku,

- z dnia 18 września 2018 roku w ten sposób, że nie uchyla decyzji z dnia 27 lipca 2017 roku, nie dokonuje rocznego rozliczenia i nie dokonuje potrącenia,

2. zasądza od Wojskowe Biuro Emerytalne w S. na rzecz R. S. kwotę 480 (czterysta osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Urszula Iwanowska	Barbara Białecka	SSA Jolanta Hawryszko
-------------------	------------------	-----------------------

Sygn. akt III AUa 224/19

UZSADNIENIE

Dyrektor Wojskowego Biura Emerytalnego w S. decyzją z 18.09.2018 roku, (...), na podstawie art. 31, art. 32 ust. 1 pkt 1 i 6, art. 40 i art. 48 ust. 1 ustawy z 10.12.1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (tekst jedn. Dz. U z 2017 r., poz. 2225), po zapoznaniu z dokumentacją znajdującą się w aktach emerytalnych R. S.: uchylił decyzję z 27.07.2017 roku dotyczącą zwrotu zaliczek pobranych w 2016 roku w związku z osiąganym przychodem, dokonał rocznego rozliczenia emerytury w związku z osiągniętym w 2016 roku przychodem, w wyniku którego ustalono kwotę do potrącenia w wysokości 6.753,90 zł oraz poinformował, że potrącenie zostanie zrealizowane z bieżących wypłat świadczeń po uprawomocnieniu się decyzji. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że R. S. pobiera w Wojskowym Biurze Emerytalnym w S. świadczenie emerytalne stanowiące 75% podstawy jej wymiaru z uwzględnieniem podwyższenia z tytułu inwalidztwa pozostającego w związku ze służbą, a zatem zgodnie z art. 40 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin w razie osiągnięcia przychodów z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, emerytura lub renta inwalidzka ulega zmniejszeniu na zasadach określonych w przepisach w art. 104 ust. 1a-6, ust. 8 pkt 1 i 2 oraz 9 i 10 ustawy z 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2017 r., poz. 1383 ze zm.). Organ rentowy wskazał, że po rozpatrzeniu wniosku z 20.06.2017 r. o zaniechanie potrąceń z tytułu osiągniętych przychodów, 27.07.2017 r. wydał decyzję o zwrocie zaliczek pobranych w 2016 roku w związku z osiąganym przychodem. Przytaczając treść art. 104 ust. 1-3 ustawy z 17.12.1998 r. organ wskazał, że R. S. wykonywał pracę zarobkową marynarza w ramach kontraktu, który podlegałby ubezpieczeniu społecznemu w kraju. Był zatrudniony w systemie kontraktowym przez armatorów zagranicznych reprezentowanych w Polsce przez firmę (...), co oznacza, iż mimo że nie zostały odprowadzone składki na ubezpieczenie społeczne od uzyskiwanego przychodu za granicą, to podlega rozliczeniu z tytułu osiągnięcia dodatkowych przychodów. Z tego też względu organ rentowy uznał, iż uzyskiwane dochody należy rozliczać zgodnie z zasadami wynikającymi z art. 104 ust. 1 ustawy o rentach i emeryturach z FUS w zw. z art. 40 ust. 1-4 wojskowej ustawy emerytalnej.

Kolejną decyzją z 19.09.2018 r., (...) organ, na mocy art. 31, art. 32 ust. 1 pkt 1 i 6 oraz art. 40 ustawy z 10.12.1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, po zapoznaniu z dokumentacją znajdującą się w aktach emerytalnych R. S., uchylił decyzję z 8.08.2017 r. o uchyleniu decyzji z 15.06.2015 r. dotyczącej rozliczenia osiągniętych w 2014 roku przychodów oraz uchylił decyzję z 8.08.2017 r. o uchyleniu decyzji z 8.06.2016 r. dotyczącej rozliczenia przychodów w 2015 roku. Organ wskazał, że przychody uzyskiwane przez R. S. z tytułu zatrudnienia w Polsce przez firmę (...) należy rozliczać zgodnie z zasadami wynikającymi z art. 104 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w zw. z art. 40 ust. 1-4 wojskowej ustawy emerytalnej. Stąd zaistniała konieczność weryfikacji obu decyzji z 8.08.2017 r.

R. S. wniósł odwołania od powyższych decyzji wskazując, że naruszają art. 40 ust. 1 wojskowej ustawy emerytalnej oraz art. 104 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS przez błędne przyjęcie, że za działalność podlegającą obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu należy rozumieć pracę na kontraktach zagranicznych. Nadto zadaniem ubezpieczonego naruszają art. 6 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych przez jego niezastosowanie, w sytuacji gdy w przepisie tym nie wymieniono przychodów z kontraktów zagranicznych na statkach, jako podlegające obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu. Zdaniem R. S. organ rentowy wydając decyzję z 19.09.2018 r. naruszył też art. 32 ust. 1 i 6 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin. Natomiast decyzja z 18.09.2018 r. narusza art. 48 ust. 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin.

W odpowiedzi na odwołania Wojskowe Biuro Emerytalne wniosło o ich oddalenie w całości. Organ rentowy wskazał, iż zgodnie z aktualną linią orzecniczą istnieje obowiązek rozliczania się z przychodów osiągniętych za granicą przez marynarzy wykonujących kontrakty dla zagranicznych armatorów. Nadto odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 6 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych wyjaśniono, że organ rentowy nie twierdzi, iż istnieje obowiązek ubezpieczenia na tej podstawie lecz podnosi istnienie obowiązku rozliczenia się z przychodów osiągniętych za granicą zgodnie z art. 104 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych połączył obie sprawy celem rozpoznania i wyrokowania, po czym wyrokiem z 27 marca 2019 r. oddalił odwołania (pkt I) oraz zasądził od R. S. na rzecz organu kwoty po 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego z tytułu odwołania od każdej decyzji.

Sąd Okręgowy oparł rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach i rozważaniach: R. S. od 1.02.2008 r. pobiera emeryturę przyznaną decyzją Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego w S. z 26.02.2008 r., która to decyzja, podobnie jak decyzje waloryzujące świadczenie ubezpieczonego, zawierała pouczenie o obowiązku zawiadomienia właściwego organu emerytalnego o podjęciu zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, albo pozarolniczej działalności gospodarczej oraz o wysokości osiąganego wynagrodzenia lub dochodu, oraz o każdorazowej podwyżce wysokości wynagrodzenia lub dochodu, i o innych okolicznościach powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczenia, albo ograniczenie jego wysokości. Z uwagi na zatrudnienie w (...) w Ś. ubezpieczony składał oświadczenia o osiąganiu przychodu. Organ dokonywał zaś rozliczeń związanych z osiąganym przychodem. Naczelnik Urzędu Skarbowego w Ś. pismem datowanym na 9.11.2014 r. zawiadomił organ, że ubezpieczony uzyskał przychód za granicą w wysokości 21.124,74 zł za rok 2011 oraz 32.467,48 zł za rok 2012. Uwzględniając powyższe organ rentowy dokonał rozliczenia ww. przychodu.

R. S. 9.05.2014 r. złożył oświadczenie o przychodach osiągniętych w 2013 roku - 43.832,98 zł. Organ rentowy decyzją z 5.06.2014 r. w związku z przychodem osiągniętym w roku 2013, dokonał potrącenia z tytułu rozliczenia w kwocie 6.701,10 zł.

Ubezpieczony oświadczeniem z 9.03.2015 r. wskazał, że w roku 2014 uzyskał przychód w wysokości 35.085,07 zł. Decyzją z 15.06.2015 r., w związku z przychodem osiągniętym w roku 2014, dokonano potrącenia z tytułu rozliczenia w kwocie 3.262,27 zł.

Kolejnym oświadczeniem z 22.03.2016 r. ubezpieczony poinformował organ o przychodzie osiągniętym w roku 2015 w kwocie 53.954,61 zł. Decyzją z 8.06.2016 r., w związku z przychodem osiągniętym w roku 2015, dokonano potrącenia z tytułu rozliczenia w kwocie 6.732,82 zł. Natomiast oświadczeniem z 2.12.2016 r. wskazał organowi, że osiąga przychody za granicą w kwocie 5.500 zł miesięcznie. W oparciu o powyższe, organ rozpoczął potrącanie zaliczek na poczet przyszłego rozliczenia. Ubezpieczony 10.03.2017 r. złożył wniosek o rozliczenie z tytułu zarobkowania w 2017 roku. Do wniosku załączył zeznania podatkowe. Pismem z 17.06.2017 r. zwrócił się do organu rentowego o zaniechanie potrącania zaliczki zmniejszającej świadczenia emerytalne z tytułu zarobkowania. Następnie 5.07.2017 r. wniósł o ponowne rozliczenie z tytułu przychodów osiągniętych w 2014 i 2015 roku.

Dyrektor WBE decyzją z 27.07.2017 r., po zapoznaniu się z wnioskiem z 10.03.2017 r., ustalił do zwrotu kwotę pobranych zaliczek w 2016 roku w wysokości 9.339,93 zł w związku z osiągniętym w 2016 roku przychodem. Jednocześnie organ rentowy wznowił postępowania dotyczące emerytury wojskowej w związku z przychodem osiągniętym w 2015 i 2016 roku. Wznowione postępowania zakończyły się wydaniem merytorycznych decyzji z 8.08.2017 r., zgodnie z którymi Dyrektor WBE uchylił własne decyzje z dnia:

- 15.06.2015 r. w sprawie rocznego rozliczenia emerytury w związku z osiągniętym w 2014 roku przychodem oraz ustalił do zwrotu kwotę w wysokości 3.262,27 zł brutto,
- 8.06.2016 r. w sprawie rocznego rozliczenia emerytury w związku z osiągniętym w 2015 roku przychodem oraz ustalił do zwrotu kwotę w wysokości 6.732,82 zł brutto.

Następnie organ rentowy, po zapoznaniu się z pismem Ministerstwa Obrony Narodowej – Departamentu Spraw Socjalnych z 18.12.2017 r. dot. obowiązku rozliczania ubezpieczonych z wszelkich dochodów uzyskiwanych za granicą, dokonał weryfikacji uprzednio zapadłych rozstrzygnięć i wydał: 1 - decyzję z 18.09.2018 r., którą uchylił decyzję z 27.07.2017 r. dotyczącą zwrotu zaliczek pobranych w 2016 roku w związku z osiąganym przychodem, dokonał rocznego rozliczenia emerytury w związku z osiągniętym w 2016 roku przychodem, w wyniku którego ustalono kwotę

do potrącenia w wysokości 6.753,90 zł oraz poinformował, że potrącenie zostanie zrealizowane z bieżących wypłat świadczeń po uprawomocnieniu się decyzji;

2 - decyzję z 19.09.2018 r., którą uchylił decyzję z 8.08.2017 r. o uchyleniu decyzji z 15.06.2015 r. dotyczącej rozliczenia osiągniętych w 2014 roku przychodów oraz uchylił decyzję z 8.08.2017 r. o uchyleniu decyzji z 8.06.2016 r. dotyczącej rozliczenia w 2015 roku przychodów.

R. S. był zatrudniony przez armatorów zagranicznych reprezentowanych w Polsce przez firmę (...) w systemie kontraktowym od 20.04.2014 r. We wskazanym okresie nie były odprowadzane składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe ani zdrowotne.

Sąd Okręgowy nie uwzględnił odwołania i odwołał się do treści art. 32 ust. 1 pkt 6 oraz art. 32 ust. 4 pkt 3, art. 40 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin wskazując, że organ rentowy - ustalając, iż decyzje z 18.09.2018 r. oraz 19.09.2018 r. podjęte zostały z naruszeniem przepisów ustawy - miał prawo na podstawie art. 32 ust. 1 pkt 6 w zw. z ust. 4 pkt 3 ustawy dokonać ich weryfikacji. Zdaniem Sądu, nie budzi wątpliwości, iż w razie osiągnięcia przez wojskowego lub policyjnego emeryta przychodów z działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, ustawodawca przewidział, w przepisach art. 40 i 41 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych, stosowanie zasad zmniejszania świadczeń określonych w art. 104 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Ogólną przesłanką uwzględniania przychodów, które wpływają na zawieszenie lub zmniejszenie emerytury/renty, jest wykonywanie działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczeń - emerytalnego i rentowych. Sąd Okręgowy zaznaczył, że istotne jest, zatem nie to, czy dany świadczeniobiorca podlega obowiązkowo lub dobrowolnie ubezpieczeniom społecznym, lecz fakt, że przychody uzyskiwane są z działalności objętej obowiązkiem ubezpieczenia, a przychód świadczeniobiorcy osiągnięty za granicą z tytułu działalności wymienionej w art. 104 ust. 1 - 2 wpływa na zawieszenie lub zmniejszenie emerytury bądź renty. W ocenie Sądu, z przywołanych przepisów jednoznacznie wynika, że w sytuacji świadczenia pracy przez emeryta za granicą, przychody osiągnięte z tego tytułu wpływają na zawieszenie lub zmniejszenie emerytury. Jednocześnie Sąd Okręgowy powołał się na stanowisko Sądu Najwyższego przedstawione w wyroku z 13.09.2013r., I UK 76/13, tj. zarobek emeryta z tytułu zatrudnienia w Niemczech stanowi przychód z tytułu działalności wykonywanej za granicą, który wpływa na zawieszenie lub zmniejszenie jego emerytury w Polsce (art. 104 ust. 1, 2 i 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych). Sąd wskazał, że w uzasadnieniu tego wyroku stwierdzono: art. 104 ust. 3 ustawy emerytalnej, który wcale nie wymaga, iżby przynosząca przychód działalność wykonywana za granicą podlegała ubezpieczeniom społecznym, obowiązkowym albo dobrowolnym w Polsce. Regulacja dotycząca zawieszenia lub zmniejszenia emerytury ze względu na osiągnięcie przychodu ma samodzielne znaczenie na gruncie prawa ubezpieczeń społecznych, a w tym przypadku w odniesieniu do prawa do emerytury. Świadczenie z ubezpieczenia społecznego, jakim jest emerytura, wynika z potrzeby ubezpieczenia ryzyka niemożności zarobkowania ze względu na mniejszą zdolność do pracy po osiągnięciu wieku emerytalnego. Świadczenie emerytalne w systemie powszechnych ubezpieczeń społecznych może być zawieszane albo zmniejszone, gdy emeryt osiąga dochody z określonej pracy lub działalności. Sąd Najwyższy zaznaczył też, że w odniesieniu do emerytów i rencistów osiągających przychód z tytułu działalności wykonywanej za granicą ustawa emerytalna nie wprowadza zastrzeżenia, że znaczenie ma tylko działalność podlegająca obowiązkowi ubezpieczenia społecznego w Polsce. Sąd I instancji zauważył, że podobne stanowisko wyraził także Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z 5.01.2012 r., III AUa 880/11, w którym wskazano: przychód osiągnięty przez emeryta lub rencistę z tytułu zatrudnienia wykonywanego za granicą, jest uwzględniony przy ocenie, czy zachodzą podstawy do zawieszenia lub zmniejszenia świadczenia bez względu na to, czy według ustawodawstwa państwa, w którym został uzyskany, świadczeniobiorca podlegałby ubezpieczeniu społecznemu. W uzasadnieniu tego wyroku Sąd Apelacyjny podkreślił, że użyte w przepisie ustępu 1 art. 104 ustawy emerytalnej sformułowanie w razie osiągnięcia przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, o której mowa w ust. 2 oraz z tytułu służby wymienionej w art. 6 ust. 1 pkt 4 i 6, nie oznacza konieczności podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu omawianej działalności, a jedynie rodzaj działalności, co do zasady podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego. Doprecyzowanie tego pojęcia zawarte jest w ustępie 2 stanowiącym, że za działalność podlegającą obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, o której

mowa w ust.1, uważa się zatrudnienie, służbę lub inną pracę zarobkową albo prowadzenie poza rolniczej działalności, z uwzględnieniem ust. 3, tzn. z uwzględnieniem osiągania przychodu z tytułu działalności wykonywanej za granicą. Zdaniem Sądu Okręgowego, nie ma mieć wątpliwości co do tego, że przychody, które uzyskiwał R. S. z tytułu pracy świadczonej za granicą powodowały zawieszenie części emerytury, na zasadach wskazanych w art. 104 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, zaś okoliczność, czy w danym przypadku istniał obowiązek odprowadzania składek na ubezpieczenia społeczne, jest bez znaczenia. Organ rentowy zasadnie dokonał na mocy art. 31, art. 32 ust. 1 pkt 1 i 6 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, weryfikacji decyzji wydanych 8.08.2017 r. oraz decyzji z 27.07.2017 r., a następnie dokonał rocznego rozliczenia emerytury w związku z przychodem osiągniętym w 2016 roku.

Apelację od wyroku wniósł ubezpieczony, zaskarżonemu rozstrzygnięciu zarzucając: - naruszenie art. 40 ustawy z 10.12.1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin przez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, iż przez działalność podlegającą obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu należy rozumieć pracę na kontraktach zagranicznych i tym samym uznanie, iż emerytura Odwołującego się winna zostać zmniejszona na zasadach określonych w przepisach art. 104 ust. 1a-6, ust.8 pkt 1 i 2 oraz ust. 9 i 10 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,

- naruszenie art. 31 w zw. z art. 32 ust. 1 pkt 1 i 6 ustawy z 10.12.1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin przez przyjęcie, iż na podstawie ww. przepisów możliwe było wydanie zaskarżonych decyzji, podczas gdy decyzje te nie zostały objęte zakresem zastosowania ww. przepisów,

- naruszenie art. 104 ust. 1 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, iż zatrudnienie na kontraktach zagranicznych uznać należy za działalność podlegającą obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, o której mowa w ust. 2 oraz z tytułu służby wymienionej w art. 6 ust. 1 pkt 4 i 6 powołanego przepisu, co doprowadziło do uznania, iż uzyskiwane przez Odwołującego się dochody należy rozliczać zgodnie z zasadami wynikającymi z art. 104 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w związku z art. 40 ust. 1-4 ustawy z 10.12.1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin,

- naruszenie przepisu prawa procesowego, tj. art. 233 k.p.c. polegające na braku wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, co mogło mieć wpływ na wynik sprawy przez błędną ocenę materiałów zgromadzonych w sprawie. Apelujący wniósł o zmianę wyroku Sądu I instancji oraz uwzględnienie wniesionych odwołań, nadto o zasądzenie kosztów zastępstwa adwokackiego.

Sąd Apelacyjny rozważył sprawę i uznał, że apelacja ubezpieczonego jest zasadna.

W przekonaniu Sądu Apelacyjnego, rozstrzygnięcie sprawy opiera się na konieczności rozważenia dwóch kwestii, materialnej i formalnej.

Kwestia materialna odnosi się do interpretacji art. 40 ust. 1 ustawy z 10.12.1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin w zw. z art. 104 ust. 1 i 3 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przez ocenę, czy na gruncie art. 40 ust. 1 ustawy z 10.12.1993 r. do przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, należy zaliczać przychód uzyskany za granicą z tytułu pracy na kontraktach zagranicznych. W tym aspekcie wymaga wskazania, że w myśl art. 104 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych - do którego odsyła, w zakresie zmniejszania emerytury w związku z osiąganym przychodem, ustawa o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych:

1. Prawo do emerytury lub renty ulega zawieszeniu lub świadczenia te ulegają zmniejszeniu, na zasadach określonych w ust. 3-8 oraz w art. 105, w razie osiągania przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, o której mowa w ust. 2 oraz z tytułu służby wymienionej w art. 6 ust. 1 pkt 4 i 6.

1a. ¹⁰⁾ (..)

2. Za działalność podlegającą obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, o której mowa w ust. 1, uważa się zatrudnienie, służbę lub inną pracę zarobkową albo prowadzenie pozarolniczej działalności, z uwzględnieniem ust. 3.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się również do emerytów i rencistów osiągających przychód z tytułu działalności wykonywanej za granicą.

I tę kwestię materialnoprawną Sąd Okręgowy rozważył prawidłowo, trafnie odwołując się do judykatury. Sąd Okręgowy trafnie przyjął, że do ubezpieczonego jako obywatela polskiego miały zastosowanie przepisy polskie, które uwzględniają przychód uzyskiwany za granicą przy rozliczaniu pobieranego z polskiej instytucji ubezpieczeniowej świadczenia emerytalnego. W tym zakresie kluczowy jest ww. ust.3 z art. 104 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, który nie wymaga, aby przynosząca przychód działalność wykonywana za granicą podlegała ubezpieczeniom społecznym, obowiązkowym albo dobrowolnym w Polsce; podobnie nie ma znaczenia, czy przychód z tej działalności podlega podatkowi w Polsce. Jest to regulacja o samodzielnym znaczeniu na gruncie prawa ubezpieczeń społecznych, zaś ograniczenie prawa do uzyskania świadczeń emerytalnych w sytuacji uzyskiwania innych przychodów, co do zasady nie jest niezgodne z ustawą zasadniczą.

Jednak, w przekonaniu Sądu Apelacyjnego, na kanwie sprawy nie ma już miejsca na orzeczenie, czy przychody uzyskane przez ubezpieczonego za pracę wykonywaną za granicą u zagranicznego pracodawcy, w latach 2014-2016 były tymi, które należało uwzględnić przy rozliczaniu emerytury wojskowej, a to właśnie z uwagi na drugie zagadnienie prawne o charakterze formalnym, które zostało rozważone przez Sąd Okręgowy dość powierzchownie. Tymczasem, dla rozpoznawanej sprawy była to kwestia pierwszorzędna, ponieważ specyfika przedmiotowej sprawy przejawiała się w tym, że kierunek jej rozstrzygnięcia wprost był determinowany oceną, czy wojskowy organ rentowy w ogóle miał kompetencję do uchylenia własnych decyzji o rocznym rozliczeniu emerytury w związku z przychodem osiągniętym przez ubezpieczonego w latach 2014, 2015 i 2016, i tym samym do wstecznego rozliczania świadczenia począwszy od roku 2015 przez nałożenie na ubezpieczonego obowiązku potrącenia.

Jest to o tyle ważne, że dla zobrazowania stanu sprawy wymaga przypomnienia, że w roku 2015 i 2016 organ wydał decyzje o rocznym rozliczeniu przychodu w latach 2014 i 2015 oraz dokonał potrącenia, tak jak to czynił od roku 2011, następnie w roku 2017 uchylił wskazane decyzje, czyli uznał, że nie ma podstaw do potrącenia, po czym we wrześniu 2018 r. uchylił decyzje uchylające z roku 2017, czyli ponownie uznał zasadność potrącenia. Natomiast w odniesieniu do przychodu w roku 2016, organ wydał w 2017 roku decyzję o zwrocie zaliczek z tytułu przychodu uzyskiwanego w roku 2016, czyli uznał bezpodstawność potrąceń, po czym decyzją z marca 2018 r. uchylił decyzję z roku 2017, a więc jednak stwierdził konieczność potrąceń. W ocenie Sądu Apelacyjnego, w takim stanie sprawy pojawia się istotna wątpliwość, czy istnieje prawna możliwość gwarantująca organowi tak dużą dowolność i uznaniowość w podejmowaniu decyzji dotyczących podstawowego świadczenia z ubezpieczenia społecznego, jakim jest emerytura, i to ze wstecznym skutkiem. W tej kwestii nie można zgodzić się z Sądem Okręgowym, że możliwość samodzielnego uchylenia przez organ uprzedniej decyzji, w tym decyzji o rocznym rozliczeniu emerytury w związku z osiągniętym dochodem, reguluje art. 32 ust. 1 pkt 6 w zw. z ust. 4 pkt 3 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy. Przepis ten, stanowi podstawę jedynie do ponownego ustalenia uprawnień, a brzmi następująco:

Art. 32 1. Decyzja organu emerytalnego ustalająca prawo do zaopatrzenia emerytalnego lub wysokość świadczeń pieniężnych z tytułu tego zaopatrzenia ulega uchyleniu lub zmianie na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli:

1) zostaną przedstawione nowe dowody lub ujawniono nowe okoliczności faktyczne, które mają wpływ na prawo do zaopatrzenia emerytalnego lub wysokość świadczeń pieniężnych z tytułu tego zaopatrzenia;

2) decyzja została wydana w wyniku przestępstwa;

- 3) dowody, na podstawie których ustalono istotne dla sprawy okoliczności faktyczne, okazały się fałszywe;
- 4) decyzja została wydana na skutek świadomego wprowadzenia w błąd organu emerytalnego przez osobę pobierającą świadczenie;
- 5) decyzja została wydana w oparciu o inną decyzję organu lub orzeczenie, które zostało następnie uchylone, zmienione albo stwierdzono jego nieważność;
- 6) decyzja została wydana z naruszeniem przepisów ustawy, w tym na skutek błędu organu emerytalnego lub na podstawie błędnie wystawionych dokumentów innego organu.

Mając w szczególności na uwadze treść ustępu 6., Sąd Apelacyjny rozważył, że decyzje organu o rocznym rozliczeniu przychodu, bądź o zwrocie zaliczek pobranych na poczet przychodu rocznego są decyzjami niejako wypadkowymi, doraźnymi i jednorazowymi, a jako takie nie wpływają na prawo do emerytury w określonej wysokości, ustalonej w decyzji przyznającej świadczenia. Decyzje organu o rocznym rozliczeniu przychodu, bądź o zwrocie zaliczek pobranych na poczet przychodu rocznego, jedynie pośrednio wpływają na wysokość świadczenia, i to o tyle, że de facto jednorazowo ustalają wartość świadczenia do wypłaty, i to tylko w danym roku, a nie prawo do świadczenia w określonej wysokości. Poprzez roczne rozliczenie emerytury w związku z uzyskanym dodatkowym przychodem, nie zmienia się, bowiem ani istota prawa do emerytury, ani wysokość ustalonego świadczenia. Zmienia się wartość do wypłaty, ale tylko jednorazowo, co jest wynikiem uzyskania dodatkowego przychodu. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, dyspozycja przepisu art. 32 ust. 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy nie obejmuje powyższego zdarzenia prawnego, zatem nie dotyczy decyzji tzw. wypadkowych, nie wpływających na prawo, bądź ustaloną wysokość świadczeń pieniężnych. Dyspozycją wskazanego przepisu nie jest objęta decyzja jednorazowo, w danym roku, ustalająca wartość świadczenia do wypłaty w związku z osiągniętym dodatkowym przychodem.

Kolejna kwestia, niezależna od powyższego to, że treść art. 32 ust. 1 nie pozwala na uznanie, że norma zawarta w przepisie działa wstecz. Dyspozycja normy z art. 32 ust. 1 nie dotyczy, więc wstecznych zdarzeń prawnych, lecz wywołuje skutek prawny jedynie na przyszłość. Powyższe oznacza, że wynikające z ww. przepisu dla ubezpieczonego skutki prawne, a zwłaszcza te negatywne nie mogą być wywołane z mocą wsteczną. Na podstawie tego przepisu organ może korygować wadliwe prawnie decyzje, ale nie może tego robić ze skutkiem wstecznym. Jeżeli organ stwierdzi, że podjął korzystną dla strony decyzję o ustaleniu prawa lub wyliczeniu wysokości, która po czasie okaże się niezgodna z przepisami ustawy, lub oparta na błędzie, to tę decyzję może skorygować jedynie na przyszłość, od daty wydania decyzji korygującej, bowiem żaden przepis nie pozwala na wydanie decyzji korygującej ze skutkiem wstecznym. A taki przepis niewątpliwie musiałby zostać wprowadzony zważywszy na doniosły charakter świadczenia, które przecież, z definicji stanowi dla ubezpieczonego podstawowe źródło utrzymania. Należy przy tym zaznaczyć, że nie można wywodzić kompetencji organu do wstecznej korekty decyzji z art. 32 ust. 4 ustawy, który stanowi:

4. Uchylenie lub zmiana decyzji, o której mowa w ust. 1, nie może nastąpić, jeżeli od dnia jej wydania upłynął okres:

- 1) 10 lat - w przypadkach określonych w ust. 1 pkt 2-4;
- 2) 5 lat - w przypadkach określonych w ust. 1 pkt 1 i 5;
- 3) 3 lat - w przypadku określonym w ust. 1 pkt 6.

Przepis ten należy, bowiem rozumieć w ten sposób, że po upływie wskazanego okresu, liczonego od daty wydania decyzji, jej korekta jest już w ogóle niedopuszczalna, i wadliwa prawnie, czy błędna decyzja pozostaje w mocy. Przepis ten utrzuca więc swoiste status quo nawet takiej decyzji, która oczywiście powinna zostać zamieniona lub uchylona (z zastrzeżeniem z ustępu 5. dotyczącego decyzji korzystniejszej). Z treści art. 32 ust. 4 ustawy nie można jednak wyprowadzić wniosku, że skuteczność prawna niekorzystnej korekty uprawnienia emerytalnego, tak co do prawa, jak i co do wysokości może sięgać okresu wstecznego obliczonego na 10, 5 lub 3 lata.

Oczywiście naprawienie błędu zawartego w decyzji wojskowego organu emerytalnego jest obowiązkiem prawnym tego organu, lecz postępowanie polegające na przywróceniu stanu zgodnego z prawem, nie może naruszać elementarnych praw emeryta wynikających z procedury administracyjnej. W niniejszej sprawie ubezpieczony nie zatajał przecież informacji o uzyskiwaniu dodatkowego przychodu, jednak to organ nie mógł się zdecydować na określoną interpretację przepisów. Organ, w tym samym stanie faktycznym wielokrotnie zmieniał stanowisko prawne, za czym szła zmiana decyzji, uchylał decyzje uchylające, czym wprowadzał stan niepewności i dezorientacji po stronie ubezpieczonego.

Sąd Apelacyjny stoi na stanowisku, że nie ma podstawy prawnej dla wzruszenia prawomocnych decyzji organu z lipca i sierpnia 2017 r. Natomiast, rzecz jasna organ może dokonać odmiennej oceny stanu prawnego analogicznej sprawy zaistniałej w przyszłości. W przedmiotowej sprawie działanie organu rentowego naruszało przepisy prawa z zakresu procedury administracyjnej. Zgodnie z art. 7 k.p.a., w myśl zasady prawdy obiektywnej, którą organ ma obowiązek uwzględnić w prowadzonym postępowaniu administracyjnym, organy administracji publicznej (...) podejmują wszelkie czynności niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy, mając na względzie interes społeczny i słuszny interes obywateli. Organ rentowy nie może też zapominać o obowiązku każdego organu, rozstrzygnięcia na korzyść strony wątpliwości interpretacyjnych (nałożonym przez ustawodawcę nowelizacją procedury administracyjnej od 1.06.2017 (Dz.U. z 2017 r. poz. 935, zm.). Zgodnie bowiem z art. 7a §1 k.p.a. jeżeli przedmiotem postępowania administracyjnego jest nałożenie na stronę obowiązku bądź ograniczenie lub odebranie stronie uprawnienia, a w sprawie pozostają wątpliwości co do treści normy prawnej, wątpliwości te są rozstrzygane na korzyść strony, chyba że sprzeciwiają się temu sporne interesy stron albo interesy osób trzecich, na które wynik postępowania ma bezpośredni wpływ.

Wobec powyższego, organ rentowy niezasadnie dokonał na mocy powołanych przepisów, a w szczególności na podstawie art. 31, art. 32 ust. 1 pkt 1 i 6 wojskowej ustawy emerytalnej, weryfikacji uprzednio wydanych decyzji. Z tego też względu Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 386 §1 k.p.c. orzekając co do istoty sprawy zmienił zaskarżony wyrok i poprzedzające go dwie decyzje, pierwszą z 19 września 2018 r. w ten sposób, że nie uchyla dwóch decyzji z 8 sierpnia 2017 r. oraz drugą z 18 września 2018 r. w ten sposób, że nie uchyla decyzji z 27 lipca 2017 r., nie dokonuje rocznego rozliczenia i nie dokonuje potrącenia. O kosztach postępowania apelacyjnego, przy uwzględnieniu, że sprawa dotyczyła dwóch decyzji, orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., oraz § 9 ust. 2 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie.